

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет залізничного транспорту

ННЦГО

Кафедра: Історії та мовознавства

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Історія України та української культури

Код та назва спеціальності: G9 Прикладна механіка

Назва освітньої програми: «Триботехніка та технічний сервіс машин»

Рівень освіти: Перший (Бакалаврський)

Форма навчання: Денна/Заочна

Курс: 1/ Семестр: 1

Кількість кредитів ЄКТС: 3

Форма підсумкового контролю: Іспит

Розробник програми: Сніжко Ірина Анатоліївна, кандидат історичних наук, доцент, викладач

Харків 2025

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань: **G Інженерія, виробництво та будівництво**

Обов'язкова/ Вибіркова: **Обов'язкова**

Курс: **1/ Семестр: 1** Загальний обсяг курсу: **90 годин** (3 кредити ЄКТС)

Обсяг контактних годин: **60/8 годин** (Лекції: 30/6 год, Семінари: 30/2 год)

Обсяг самостійної роботи: **30/82 год**.

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ПІБ викладача: **Сніжко Ірина Анатоліївна** (кандидат історичних наук, доцент)

Контактна інформація (email, телефон, кабінет): +38 (050) 40 29 881

e-mail: isnizhko@ukr.net snezhko@kart.edu.ua; ауд. 323, 3 корпус

Час консультацій: 14.00-15.00 (Понеділок, Середа)

Форми зв'язку: **Zoom** (ідентифікатор конференції 938 253 2584 код доступу: 408687)

ПІБ викладача: **Ховтура Анастасія Сергіївна** (доктор філософії з історії та археології, доцент)

Контактна інформація (email, телефон, кабінет): e-mail: a.khovtura@karazin.ua

Форми зв'язку: **Zoom** (ідентифікатор конференції 972 0790 6306 код доступу: 225374)

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета освітньої компоненти: Метою викладання освітньої компоненти «Історія України та української культури» є створення цілісного уявлення про історичний розвиток українського народу, сприяння формуванню історичної свідомості майбутніх спеціалістів, усвідомленню нерозривного зв'язку між минулим і сучасністю, вихованню громадянського патріотизму, відповідальності за долю України.

Завдання освітньої компоненти: Основними завданнями освітньої компоненти «Історія України та української культури» є поглиблення системи знань з вітчизняної історії, формування навичок критичного осмислення історичної інформації, роботи з джерелами і літературою, вироблення власного ставлення до подій минулого, вміння застосовувати набуті знання з історії для того, щоб самостійно орієнтуватися в суспільно-політичних подіях.

5 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Освітня компонента «Історія України та української культури» спрямована на розвиток низки компетентностей, особливо важливих для майбутніх фахівців будівельних спеціальностей.

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в прикладній механіці зокрема у сфері триботехніки та надійності

машин, у процесі подальшого здобуття освіти, що передбачає застосування певних теорій та методів механічної інженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

•**ЗК02:** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

•**ЗК06:** Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

•**ЗК07:** Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями..

•**ЗК10:** Навички здійснення безпечної діяльності.

•**ЗК11:** Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

•**ЗК13:** Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

•**ЗК14:** Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

•**ЗК15:** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

•**ЗК16:** Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

Програмні результати навчання (РН) :

• **РН15:** Враховувати при прийнятті рішень основні фактори техногенного впливу на навколишнє середовище і основні методи захисту довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності.

6 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

Освітня компонента «Історія України та української культури» пов'язана з іншими технічними та гуманітарними освітніми компонентами. Вона спирається на знання й вміння здобувачів вищої освіти з вітчизняної та світової історії та історії культури, отриманих на доуніверситетському етапі навчання.

7 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Знання з Історії України та української культури є базовими для наступних освітніх компонентів: «Філософія», «Соціологія», «Правознавство» та інші.

8 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента «Історія України та української культури» сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

- **SDG 4: Якісна освіта.**

Опис реалізації: Курс спрямований на постійне навчання та самовдосконалення, розвиток творчої ініціативи та самостійності, що є ключовими елементами якісної освіти та навчання впродовж життя.

- **SDG 16: Мир, справедливість та сильні інститути.**

Опис реалізації: Освітня компонента «Історія України та української культури» розвиває вміння користуватися історичними джерелами та літературою; аналізувати історичні факти, події, процеси, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; користуватися понятійним апаратом освітньої компоненти; проводити аналогії, давати порівняльні характеристики історичних періодів, політичних подій, особливостей суспільного розвитку тощо; орієнтуватися в соціальних і політичних явищах та процесах, що відбувалися на українських землях від давнини до сьогодення, аналізувати український етнонаціональний культурний простір, а також ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ (ЗМІСТ)

Курс складається з двох модулів, які охоплюють вісім тем.

Модуль 1. Україна з часів давніх слов'ян до кінця XVIII ст.

Тема 1. Вступ до курсу історії України та української культури

Короткий опис: Сутність історії та культури, їх взаємозв'язок у розвитку людського суспільства. Функції історії та культури. Значення вивчення історико-культурної спадщини. Історія України та української культури в контексті світової історії. Феномен української національної культури, її риси та ознаки. Принципи і методи вивчення минулого. Періодизація історії України та української культури й джерела їх вивчення.

Тема 2. Київська Русь, Галицько-Волинська держава: соціально-політичний і культурний розвиток.

Короткий опис: Слов'янський етногенез. Східнослов'янські племена і державно-племінні союзи VI – IX ст. Духовна та матеріальна культура слов'янських племен. Етногенез українського народу за даними сучасної науки. Формування та розвиток праукраїнського державного об'єднання «Руська земля». Перетворення Києва на державний центр східнослов'янських племінних союзів. Язичницькі вірування давніх слов'ян. Передумови та утворення Київської Русі. Становлення Давньоруської держави. Піднесення та розквіт Київської Русі. Політична роздробленість та монгольська навала. Запровадження християнства у Київській Русі, його вплив на духовну культуру. Розвиток писемності й освіти. Пам'ятки літератури Київської Русі. Архітектура й образотворче мистецтво. Галицько-Волинська держава -

спадкоємиця Київської Русі. Соціально-політичний розвиток Галицько-Волинської держави. Духовна культура Галицько-Волинської держави.

Тема 3. Соціально-політичне та культурне життя в українських землях у складі Литви та Польщі (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)

Короткий опис: Боротьба Польщі, Литви та інших сусідніх держав за Україну. Становище українських земель під владою іноземних держав в XIV - XVI ст. Кревська унія 1385 р. Зростання впливу Польщі на Литву. Люблінська унія 1569 р. Берестейська унія 1596 р. Виникнення та генезис українського козацтва. Запорозька Січ. Козацько-селянські повстання наприкінці XVI - на початку XVII ст. Українська культура в умовах литовсько-польського панування. Розвиток української мови та фольклору. Духовна культура українського народу. Освіта та наука, Києво-Могилянська колегія як вищий навчальний заклад західноєвропейського типу. Поширення наукових знань. Мистецтво українського Ренесансу.

Тема 4. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні в середині XVII – 80-х роках XVIII ст.

Короткий опис: Причини, характер та рушійні сили української революції 1648-1676 рр. Богдан Хмельницький. Утворення Української козацько-гетьманської держави. Історична оцінка Переяславського договору 1654 р. Руїна, її причини та наслідки. Гетьманщина у складі Російської імперії. Гетьманування І. Мазепи. Характер українсько-російських відносин у другій половині XVII ст. Правобережна Україна та Слобожанщина у другій половині XVII-XVIII ст. Поширення демократичних ідей в українській культурі. Козацька держава, її культура. Освіта і шкільництво Гетьманщини та Слобідської України. Самобутні риси культури Запорізької Січі. Особливості культури українського бароко. Внесок гетьмана І. Мазепи у розвиток української культури. Конституція Пилипа Орлика. Розвиток барокового мистецтва. Козацькі літописи. Творчість Г. Скороводи.

Модуль 2. Україна у XIX – на початку XXI ст..

Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.

Короткий опис: Політичне становище українських земель у XIX ст. Україна під владою Російської імперії. Західноукраїнські землі під владою Австро-Угорської імперії. Причини, передумови та періодизація українського національно-культурного відродження. Слобожанщина – центр національного відродження України. Початок національного відродження на західноукраїнських землях. «Руська трійця». Кирило-Мефодіївське товариство. Тарас Шевченко – ідеолог модерної України. Суспільно-політичні та національні рухи в українських землях. Україна на початку XX ст. Утворення політичних партій. Революція 1905-1907 рр. в Україні. Українські землі в роки Першої світової війни. Галичина - український П'ємонт. Роль Івана Франка в національно-культурному русі. М. Грушевський і його роль у розвитку української національної культури.

Вплив реалізму на розвиток українського мистецтва. Традиція та «модерн» в українській культурі кінця XIX - початку XX ст.

Тема 6. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. та її вплив на соціально-політичний і культурний розвиток суспільства.

Короткий опис: Падіння самодержавства. Розгортання національно-визвольного руху. Діяльність Центральної Ради. Культурний рух періоду Центральної Ради. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського: досягнення і поразки. Національно-культурна політика Гетьманату. Створення української вищої школи. Українська Академія Наук. Театр. Відновлення Української Народної Республіки Директорією. Утворення Західноукраїнської республіки. Акт Злуки УНР і ЗУНР. Причини поразки Українська національно-демократична революція 1917-1921 рр. та її значення.

Тема 7. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні у 1920-х –1980-х роках.

Короткий опис: Радянська форма української державності (УСРР). Україна в складі Політика «українізації» та її вплив на українську культуру. Літературний процес. Український театр Леся Курбаса. Індустріалізація в Україні та її результати. Примусова колективізація сільського господарства. Голодомор 1932-1933 рр. Суспільно-політичне життя в Україні. Масові репресії в 30-ті роки. Сталінський терор та його наслідки для української культури. Західноукраїнські землі в 20-30-х роках XX ст. Українське питання напередодні і в роки Другої світової війни. Напад фашистської Німеччини на СРСР. Встановлення фашистського окупаційного режиму. Рух Опору. Визволення України від німецько-фашистських загарбників. Внесок українського народу в розгром фашистської Німеччини та імперіалістичної Японії. Завершення Другої світової війни та її наслідки. Розвиток культури України під час Другої світової війни. Шестидесятники. Рух дисидентів та боротьба за національну культуру. Вплив перебудови на українську культуру. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. Національна культура в умовах зростання національно-культурної ідентичності.

Тема 8. Суспільно-політичний і культурний розвиток України в 90-ті роки XX ст. – на початку XXI ст.

Короткий опис: Проголошення незалежної держави Україна. Суспільно-політичне життя українського народу. Економічний розвиток незалежної України. Помаранчева 2004 р. революція в Україні: сутність і наслідки. Революція гідності 2013-2014 рр. в Україні: сутність і значення. Основні напрями зовнішньої політики України на сучасному етапі. Здійснення курсу України на європейську інтеграцію.

Українська національна ідея – передумова розвитку національної культури в умовах нової соціальної реальності. Фактори зростання національної культурної самосвідомості. Перспективи розвитку української культури в сучасних умовах. Проблеми розвитку української культури в

контексті глобалізації та ідеології глобалізму. Українська культура в ситуації постмодернізму. Специфічні риси українського постмодерну.

10 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінарські заняття передбачають активну участь, підготовку доповідей, та презентацій.

1. **Семінар 1.** Сутність історії та культури, їх взаємозв'язок у розвитку людського суспільства.

2. **Семінар 2.** Передумови та утворення Київської Русі. Становлення Давньоруської держави.

3. **Семінар 3.** Становище українських земель під владою іноземних держав в XIV - XVI ст.

4. **Семінар 4.** Українська революція 1648-1676 рр. та утворення Української козацько-гетьманської держави.

5. **Семінар 5.** Політичне становище українських земель у XIX ст.

6. **Семінар 6.** Українська Народна Республіка, її внутрішня і зовнішня політика.

7. **Семінар 7.** Україна в складі СРСР у 1920-х – 1980-х рр.

8. **Семінар 8.** Соціально-політичний розвиток незалежної Української держави в 90-ті роки XX – на початку XXI ст.

12 САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальний обсяг самостійної роботи – 75 годин. Види завдань:

- Опрацювання теоретичного матеріалу (пошук, аналіз, структурування та відбір потрібної інформації з різних джерел).

- Наявність і повнота конспекту лекцій і тем, що виносяться на самостійний розгляд.

- Підготовка доповідей і виступів на теми, означені програмою курсу.

- Виконання індивідуальних завдань (реферативні роботи, есе).

- В умовах дистанційної/змішаної форм навчання – вчасне якісне виконання індивідуальних самостійних завдань в асинхронній формі роботи (платформа Moodle).

13 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА/ЗАОЧНА ФОРМА)

№ тиж.	Тема	Лекції, год	Семінари/Практичні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Тема 1. Вступ до курсу історії України та української культури	2	2/1	3/10	7/11
2	Тема 2. Київська Русь, Галицько-Волинська держава: соціально-політичний і культурний	4/1	4	3/10	11/11

	розвиток.				
3	Тема 3. Соціально-політичне та культурне життя в українських землях у складі Литви та Польщі (друга половина XIV – перша половина XVII ст.)	4/1	4	3/10	11/11
4	Тема 4. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні в середині XVII – 80-х роках XVIII ст.	4/1	4	3/10	11/11
5	Модуль 1	-	-	3	3
Разом Модуль 1		14	14	15	43
6	Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.	4/1	4	3/10	11/11
7	Тема 6. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр. та її вплив на соціально-політичний і культурний розвиток суспільства	4/1	4	3/10	11/11
8	Тема 7. Соціально-політичні та культуротворчі процеси в Україні у 1920-х –1980-х роках.	4/1	4	3/10	11/11
9	Тема 8. Суспільно-політичний і культурний розвиток України в 90-ті роки XX ст. – на початку XXI ст.	4	4/1	3/12	11/13

10	Підсумковий Модульний контроль	-	-	3	3
Разом Модуль 2		16	16	15	47
ВСЬОГО		30/6	30/2	30/82	90/90

14 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Види: Доповіді, Повідомлення, Реферати, Есе.

Тематика:

1. Періодизація історії України та української культури й джерела їх вивчення.
2. Соціально-політичний розвиток Галицько-Волинської держави.
3. Українська культура в умовах литовсько-польського панування.
4. Обмеження та ліквідація української державності у другій половині XVII ст – першій половині XVIII ст.
5. Українське національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.
6. Українська держава гетьмана Павла Скоропадського
7. Україна в роки Другої світової війни.
8. Культурний розвиток України в 90-ті роки XX ст. – на початку XXI ст.

Вимоги: Дотримання Кодексу академічної доброчесності. Посилання на всі ресурси та джерела повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином.

15 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються студентоцентровані та інтерактивні методи здобуття освіти:

- Лекції, що включають формулювання уточнюючих запитань та короткі обговорення.
- Практичні семінари, що передбачають активну участь, доповіді, усні та письмові опитування.
- Тренінгові вправи, спрямовані на формування та закріплення навичок.
- Групова робота та обговорення (для розвитку здатності організувати ефективну взаємодію в групі).
- Проекти (у формі реферативних робіт).
- Використання технологій дистанційного навчання на платформі Moodle та Zoom.

16 ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Освітня компонента складається з двох модулів. Контроль знань здійснюється з урахуванням кредитно-модульної системи та рейтингового оцінювання за 100-бальною шкалою.

Поточний контроль (за кожен модуль – до 60 балів): Формується шляхом накопичення студентами балів за активність. Види: Відвідування лекцій, наявність і повнота конспекту, доповіді та повідомлення на семінарах, участь в обговореннях, усних опитуваннях, виконання індивідуальних завдань.

Модульний контроль (за кожен модуль – до 40 балів): Проводиться двічі на семестр у формі модульного тестування (20 питань у тесті, 2 бали за кожен вірну відповідь). Максимальна кількість – 40 балів за модуль.

Підсумковий контроль: Студент отримує оцінку за результатами модульного контролю шляхом накопичення балів. Загальна підсумкова оцінка виставляється як **середнє арифметичне суми модульних оцінок**.

17 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить **100 балів за модуль** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування).

Структура балів поточного контролю (максимум 60 балів за модуль):

1. **Відвідування лекцій:** Максимально **8 балів** (бали нараховуються залежно від кількості відвідуваних лекцій; у разі пропуску більше 50% лекцій, бали не нараховуються).

2. **Наявність і повнота конспекту:** Максимально **12 балів**.

3. **Доповіді на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум 1 доповідь впродовж модуля; передбачає розгорнуте викладення матеріалу, демонстрацію розуміння, самостійні висновки, відповіді на питання).

4. **Повідомлення на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум по 1 повідомленню на кожному семінарі впродовж модуля; передбачає коротке інформування про конкретний феномен/приклад).

5. **Участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, індивідуальних завданнях (загальна активність):** Максимально **20 балів** (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля). *Додаткові бали:* Участь у науково-практичних конференціях (до 15 балів).

Модульне тестування (Максимум 40 балів за модуль): Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань, 2 бали за вірну відповідь).

Переведення оцінки (згідно з Положенням УкрДУЗТ):

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A

ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Якщо середнє арифметичне модульних оцінок становить FX, або відповідає оцінкам B чи D, а студент бажає покращити результат, він може скласти залік, відповівши на питання зі списку.

18 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Академічна доброчесність: Порухення Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ є серйозним порушенням. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Визначення плагіату та його наслідків: Очевидний плагіат у роботах оцінюється 0-3 балами. Кваліфікаційна робота (як приклад) не повинна містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації. **Правила цитування:** Посилання на всі ресурси та джерела (у рефератах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. **Правила поведінки на онлайн-заняттях:** На заняттях в режимі zoom-конференції учасника мають приєднуватись відповідно розкладу, мати увімкненою камеру, вмикати мікрофон під час доповіді та вимикати після її завершення, самостійно реєструвати присутність на платформі Moodle. Очікується активна участь у лекціях (формулювання уточнюючих запитань, критичних зауважень) та на семінарах. **Правила використання ШІ:** ШІ може бути використаний для пошуку інформації під час підготовки до семінарських занять та виконання контрольних робіт, але під час проходження тестів користування ШІ категорично заборонене.

19 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет, функції та методологія історії України та української культури.
2. Історичні джерела та їх різновиди.
3. Базові елементи культури. Складові духовної культури.

4. Функції культури.
5. Проблема походження слов'янських народів. Східнослов'янські племена в 7 – 9 ст.
6. Передумови виникнення держави у східних слов'ян.
7. Прийняття християнства та його історичне значення для Київської Русі.
8. Основні етапи політичної історії Київської Русі (кінець 9 – 40-і рр. 13 ст.)
9. Причини та наслідки феодалної роздробленості Київської Русі.
10. Давньоруські літописи.
11. Церковна архітектура Київської Русі.
12. Література і освіта в Київській Русі
13. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця Київської Русі.
14. Україна в складі Великого князівства Литовського.
15. Братства та їх роль в розвитку освіти і культури.
16. Києво-Могилянська академія
17. Соціально-економічне та політичне становище українських земель під владою Речі Посполитої в другій половині 16 – першій половині 17 ст.
18. Виникнення та діяльність українського козацтва.
19. Створення Запорізької Січі та її адміністративний устрій.
20. Причини, характер і рушійні сили Української національної революції 1648 – 1676 рр.
21. Основні етапи і результати Української національної революції 1648 – 1676 рр.
22. Формування та адміністративний устрій Української козацької держави в другій половині 17 ст.
23. Переяславська Рада 1654 р., «Березневі статті» та їх оцінки в історичній літературі.
24. Період «Руїни»: причини, сутність, наслідки.
25. Утворення та розвиток Слобідської України в другій половині 17 – першій половині 18 ст.
26. Історична оцінка діяльності гетьмана Івана Мазепи.
27. Внутрішній устрій Гетьманщини наприкінці 17 – 18 ст.
28. Обмеження та ліквідація української автономії у 18 ст.
29. Григорій Сковорода – просвітитель, філософ, поет.
30. Архітектура українського бароко.
31. Козацькі літописи.
32. Передумови та основні етапи українського національно-культурного відродження наприкінці 18 – 19 ст.
33. Розвиток освіти наприкінці 18 – на початку 19 ст.
34. Українська архітектура кінця 18 – першої половини 19 ст.
35. Діяльність гуртка «Руська трійця».
36. Цілі та діяльність Кирило-Мефодіївського братства.
37. Національний рух в Україні в другій половині 19 ст. Діяльність громад.
38. Українська мова і література 19 ст.

39. Творчість Т. Г. Шевченка – поета.
40. Становлення театрального мистецтва в 19 ст.
41. Політичне становище в Україні після повалення самодержавства.
42. Місце та роль Центральної Ради в Українській національно-демократичній революції (1917 – 1918 рр.). УНР.
43. Держава гетьмана Павла Скоропадського (1918 р.)
44. Внутрішня та зовнішня політика Директорії (1918 – 1920 рр.)
45. Створення та діяльність Західноукраїнської Народної Республіки.
46. Причини поразки українських державницьких сил в національно-демократичній революції 1917 – 1920 рр.
47. Створення СРСР та правовий статус Радянської України.
48. Радянське державне будівництво в Україні в 1920 – 1930 рр.
49. Театральне мистецтво 1920-х років.
50. Українське кіно 1920-30 х років.
51. Встановлення тоталітарного режиму в Україні в 1930-ті роки.
52. Літературне життя України 1920-х років.
53. «Розстріляне відродження».
54. Політичне становище Західної України в 20-ті – 30-ті рр. ХХ ст.
55. Українська культура у роки Другої світової війни.
56. Українське питання в міжнародних відносинах напередодні та на початку Другої світової війни.
57. Виникнення та діяльність ОУН та УПА.
58. УРСР в Другій світовій війні.
59. Політичне становище України в другій половині 50-х – 60-х рр. 20 ст.
60. «Шістдесятники» у боротьбі за національно-культурне відродження України.
61. Дисидентський рух в Україні в 50-х – 80-х рр. 20 ст.
62. Особливості перебудови в Україні у другій половині 80-х роках 20 ст. Причини невдач реформ.
63. Акт проголошення незалежності України та його історичне значення.
64. Становлення багатопартійності в Україні у 90-ті рр. 20 ст.
65. Причини та наслідки економічних реформ в Україні у 90-ті рр. 20 ст.
66. Прийняття Конституції України 1996 р. та її значення.
67. Розбудова політичної системи Української держави в 90-х рр. 20 – на початку 21 ст.
68. Основні напрямки зовнішньої політики незалежної України в 90-х рр. 20 – на початку 21 ст.
69. Підсумки та уроки Помаранчевої революції 2004 р. в Україні.
70. Причини і спрямованість Революції гідності в Україні.

20 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Бойко О.Д. Історія України: навч. посіб. 5-те вид., доп. К.: Академвидав, 2014. – 720 с.

2. Бокань В. Історія культури України: навч. посіб. К.: МАУП, 2002. – 256 с.
 3. Воронянський О. В. Історія України: навч. посіб. Х.: Парус, 2008. – 543 с.
 4. Греченко В.А. Історія України. Модульний курс: навч. посібник Х. : Торсінг плюс, 2009. – 383 с.
 5. Закович М.М. Культурологія: українська та зарубіжна культура : навч. посіб. К. : Знання, 2007. – 567 с.
 6. Історія України: конспект лекцій/ О.П. Гужва, К.Е. Колісник та ін. – Х.: УкрДАЗТ, 2014. – 67 с.
 7. Історія України: навч.-метод. посіб. для семінарських занять/ В.М. Литвин, А.Г. Слюсаренко, В.Ф. Колесник та ін. – К.: Знання-Прес, 2006. – 460 с.
 8. Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура : курс лекцій К., 2005. – 576 с.
 9. Кормич Л.І. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття: навч. посіб. – 3-є вид., доп. і перероб. Х.: Одиссей, 2002. – 479 с.
 10. Остафійчук В.Ф. Історія України: сучасне бачення: навч. посіб. – 3-тє вид., перероб. і доп. К.: Знання-Прес, 2006. – 422 с.
 11. Світлична В.В. Історія України: навч. посібник/За ред. Ю.М. Алексєєва. 7-є вид. К.: Каравела, 2015. – 392 с.
 12. Шейко В.М. Історія української культури Х., 2001. – 413 с.
- Додаткова література:**
1. Грушевський М. Ілюстрована історія України: Нове доповнене видання. Донецьк: ТОВ ПКФ “БАО”, 2003. – 733с.
 2. Грушевський М. Історія України-Русі. В 11т. 20 кн. К.: Наук. думка, 1995. - 544 с.
 3. Даниленко В.М. Сталінізм на Україні/ В.М. Даниленко, Г.В. Касьянов, С.В. Кульчицький. К: Либідь, 1991. – 344 с.
 4. Іванченко Р. Історія без міфів: Бесіди з історії української державності: навч. посібник. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: МАУП, 2006. – 622с.
 5. Історія України в особах: ІХ – ХVІІІ ст./ М. Котляр, Н. Яковенко, П. Сас та ін. К.: Україна, 1993. – 576 с.
 6. Історія України в особах: ХІХ – ХХ ст./ І. Войцехівська, В. Аблицов, О. Божко та ін. К.: Україна, 1995. – 479 с.
 7. Конституція гетьмана П. Орлика: метод. вказівки з дисципліни «Історія України» для студентів денної форми навчання/ О.П. Гужва, В.М. Щербак, Л.М. Близнюк, Т.М. Саламатіна, О.О. Литвиненко, І.В. Толстов, Г.Ф. Арбузов. Х.: УкрДАЗТ, 2014. –76 с.
 8. Мала енциклопедія етнодержавознавства. К.: Генеза, 1996. – 942 с.
 9. Смолій В. Богдан Хмельницький: Хроніка життя та діяльності/ В. Смолій, В. Степанков. К.: Либідь, 1994. – 502 с.
 10. Шаповал Ю.І. Людина і система (Штрихи до портрета тоталітарної доби в Україні) К.: Ін-т нац. відносин і політології, 1994. – 272 с.

Інформаційни ресурси в Інтернеті:

1. Репозитарії академічних текстів Українського державного університету залізничного транспорту: <http://lib.kart.edu.ua/>
2. Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії. – Режим доступу: <http://history.vn.ua/book/>.
3. Український історичний журнал. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua>
4. Український журнал. – Режим доступу: <http://ukrzurnal.eu>
- 5 Громадський проект «ЛІКБЕЗ. Історичний фронт». – Режим доступу: <http://likbez.org.ua/uk>
6. «Навчальні матеріали онлайн. – Режим доступу: <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/>

21 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Для забезпечення освітнього процесу використовуються:

- Навчальні мультимедійні аудиторії; комп'ютерні класи; бібліотека, у тому числі читальна зала.
- Технічне та програмне забезпечення для дистанційних технологій здобуття освіти.
- **Онлайн-платформи:** Віртуальні дистанційні онлайн курси, доступні в системі дистанційного здобуття освіти – навчальній платформі **Moodle** УкрДУЗТ.
- Для дистанційного здобуття освіти в синхронному режимі використовується функціонал платформи відеоконференцій **Zoom**.
- В умовах воєнного стану: генератори, потужні зарядні станції, мобільні пауербанки для забезпечення енергетичних потреб; обладнане бомбосховище.
- Система дистанційного навчання створена для інтеграції студентів із обмеженими функціональними можливостями.

22 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

ПІБ: **Сніжко Ірина Анатоліївна** Науковий ступінь, посада: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри історії та мовознавства

Контактні дані: isnizhko@ukr.net snezhko@kart.edu.ua;

+38 (097) 53 47 031

23 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Затверджено на засіданні кафедри історії та мовознавства 29.08.2025
протокол № 1

